

Князєв С. М. – здобувач Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

РОЗВІДУВАЛЬНА АНАЛІТИКА: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ

Сучасний розвиток цифрових технологій та суспільства в умовах невинного технічного прогресу трансформує усе навколо нас. Злочинність, її прояви та механізми реалізації теж активно вдосконалюються. Саме тому правоохоронними органами на сьогоднішній день ефективно використовуються підрозділи розвідувальної аналітики. Вони є надзвичайно затребуваними та водночас важливими у контексті як розуміння кримінального середовища в цілому, так і відносно визначення методів протидії злочинним угрупованням зокрема.

Розвідувальна аналітика являє собою процес, що передбачає планування та спрямування, збір, оцінку, зіставлення, аналіз, розповсюдження та повторне оцінювання інформації про підозрюваних, злочинців та/або організації. Вона надає знання, які створюють можливість обрання правоохоронними органами проактивного підходу до реагування на дії правопорушників, тобто спроможність виявляти й розуміти наміри злочинних груп, які діють у межах їхньої юрисдикції. Адже саме після виявлення злочинних груп та ознайомлення з відповідними алгоритмами й принципами їхньої діяльності правоохоронні органи можуть розпочинати оцінювання поточних тенденцій у злочинному середовищі, прогнозувати їх розвиток і за певних умов запобігати майбутнім злочинам. Окрім того розвідувальна аналітика також надає знання, на яких базуються прийняті рішення й обираються відповідні цілі (суб'єкти, злочинні групи або підприємства) для ініціації розслідувань. Незважаючи на те, що розвідувальна аналітика може бути використана для забезпечення відповідної підтримки процесу розслідування, операцій зі здійснення нагляду та судового розгляду кримінальних проваджень, її цінність полягає також у забезпеченні раціонального управління та розподілу ресурсів правоохоронних структур, наповнення бюджету й виконання

ними своїх обов'язків щодо прогнозування загроз для суспільства з метою запобігання злочинним проявам.

Важливо також розуміти, що розвідувальна інформація відрізняється від звичайної оскільки насамперед являється цільовою. Це не відомості загалом, а інформація, що слугує достатньою підставою для прийняття цілком конкретних, в тому числі управлінських рішень [1].

Розвідувальна аналітика відіграє важливу роль у правоохоронній діяльності, оскільки вона є надійним інструментом виявлення незаконної діяльності в межах громади і дає можливість висунути обґрунтовані гіпотези в процесі прогнозування потенційних злочинних проявів. Повсякчас відбувається ускладнення структури злочинних організацій та ОЗГ. Завдання правоохоронних органів полягає в тому, щоб бути готовими до такої «еволюції» та мінімізувати вплив злочинної діяльності на громаду або (як більш глобальна мета) запобігти вчиненню подальших злочинів [2].

У досягненні зазначеного правоохоронні органи потребуватимуть досить жорстких і комплексних стратегій для протидії загрозам з боку організованих злочинних груп. Своєю чергою, розвідувальна аналітика, за умови отримання правильних завдань та ефективного використання її потенціалу, є головною зброєю в арсеналі правоохоронних органів. Збір, аналіз та розповсюдження оперативних даних забезпечують набуття правоохоронними органами знань, необхідних для нейтралізації або запобігання злочинності.

Загалом розрізняють два основних підходи до використання розвідувальної аналітики: тактичний і стратегічний. Кожен з них може передбачати використання одних і тих же вихідних даних, і вони загалом є взаємодоповнюючими і однаково важливими. Тактична розвідка є основою для формування стратегічних оперативних даних, побудова стратегічних цілей стимулює отримання тактичних оперативних даних.

Тактична інформація зазвичай представлена фактичними даними, зібраними під час розслідування кримінальних проваджень та оперативно-розшукової діяльності. Інформація може виступати в якості «сліду», представляти простий перелік асоціацій суб'єкта, надавати інформацію про місця проведення зустрічей, перелік бізнес-

партнерів або описувати кримінальні тенденції. Ця інформація надає правоохоронним органам базове розуміння злочинців та їх діяльності. Тактичні оперативні дані використовуються для розробки методів протидії поточним загрозам і, як правило, використовуються для розкриття специфічного злочину чи протидії окремій групі. Це може бути реакція на інцидент або метод запобігання злочину.

Тактичні оперативні дані включають перераховану вище інформацію, подану після аналізу та структурування у відповідному форматі: імена, адреси, ідентифікатори, спілсьники та пов'язані зі злочинном особи та ін. Тактичні оперативні дані можуть бути представлені у різних формах, але, перш за все, є сукупністю фактів, що використовується для складення матеріалів про певного суб'єкта з метою розслідування або переслідування. Тактична розвідка проводиться на постійній основі і повинна бути доступною (як ефективний і цінний ресурс для слідчих, які працюють над кримінальними справами). Нарешті, тактична розвідка може бути джерелом відповідних елементів даних, які братимуться за основу аналітиками під час проведення стратегічного аналізу.

Список використаних джерел:

1. Воронов Ю.П. Принципы конкурентной разведки. URL: http://ci-razvedka.narod.ru/Principles_of_CI_Voronov.html

2. Criminal Intelligence for the 21st: A Guide For Intelligence Professionals / Century Association of Law Enforcement Intelligence Units (LEIU) & International Association of Law Enforcement Intelligence Analysts (IALEIA)/ 2017. 475 p. (Кримінальна розвідка у XXI сторіччі: посібник для фахівців розвідувальних структур / Об'єднання розвідувальних підрозділів правоохоронних структур (LEIU) та Міжнародна асоціацією аналітиків правоохоронних органів (IALEIA). Всі права належать LEIU та IALEIA. 2017. 475 с.).